

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 22 ΜΑΪΟΥ 2013
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΔΥΟ (2)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Μεταφυσικό στοιχείο: (στ. 53-54) Η δύναμη του μεταφυσικού ήχου που έκανε τον Κρητικό να θέλει να αποχωριστεί απ' τη σάρκα του και να τον ακολουθήσει.

Αγάπη για την πατρίδα: (στ. 40) Ο Κρητικός απευθύνεται στην πατρίδα του και τη χαρακτηρίζει ως «θεϊκιά» λόγω της απaráμιλλης φυσικής ομορφιάς αλλά και «όλη αίματα» γιατί έχει υποστεί πολλές πολεμικές αναμετρήσεις.

Εξιδανίκευση του έρωτα: (στ. 50) Ο Έρωτας παρουσιάζεται ως μια απ' τις υπέρτατες αξίες της ζωής εξαιτίας του οποίου ο Κρητικός είναι έτοιμος να εγκαταλείψει ακόμη και τα εγκόσμια.

B1. (στ. 23-28) Στους στίχους αυτούς παρουσιάζεται μια νεαρή κοπέλα (κορασιά) να βρίσκεται σε δάση την εποχή της ανθοφορίας τους (άνοιξη) και να τραγουδάει τον έρωτα της. Το χιαστό σχήμα του στ. 28 υποδηλώνει του λόγου το αληθές. (Ανοίγει το λουλούδι και λυγάει το δέντρο). Η αιτία του ήχου του κοριτσιού είναι η ανάγκη του να εκφράσει τον κρυφό της έρωτα κάπου, κι έτσι τραγουδάει γι' αυτόν μέσα στην ομορφιά και τη γαλήνη της φύσης την ώρα που βάφεται με τα ομορφότερά της χρώματα. Η ανταπόκριση της φύσης στο μαγευτικό αυτό τραγούδι είναι άμεση.

(στ. 35-43) : Στους στίχους αυτούς παρουσιάζεται το «γλυκό φιαμπόλι» ως μια πηγή ήχου που άκουγε ο Κρητικός στον Ψηλορείτη όταν συχνά πήγαινε εκεί και αγνάντευε τις ομορφιές τις πατρίδας του. Η προσωποποίηση στο στ. 38 είναι ενδεικτική της σχέσης που έχει ο Κρητικός με τη φύση. Παρουσιάζει τα βουνά, τα πέλαγα και τους κάμπους να γελούν. Η αίσθηση του ανοικτού χώρου που έχει μπροστά του τον κάνει να αναλογίζεται τους αγώνες της πατρίδας του και να σείεται απ' την επιθυμία για ελευθερία.

B2. Έλιωσαν τ' αστέρια (μεταφορά) (στ. 33)

Ενδιαφέρον παρουσιάζει εδώ η προσέγγιση του φωτός, καθώς το απόλυτο σκοτάδι της νύχτας, που μόνο τα αστέρια το σπάνε, διαδέχεται το λυκαυγές και μάλιστα με τη διακύμανση απ' το σκοτάδι στο ημίφως και το πρώτο φανέρωμα της μέρας, που δίνεται με την παραπάνω μεταφορά.

Κι ακούει κι αυτή και πέφτουν της τα ρόδα από τα χέρια (προσωποποίηση) (στ. 34)

Προσωποποιείται η αυγή η οποία εμφανίζεται να μαγεύεται από τη γλύκα του κελαηδήματος και της πέφτουν τα ρόδα απ' τα χέρια δηλαδή χάνει το ρόδινο της χρώμα.

Κι αντιβουίζει ολονυχτίς από πολλή γλυκάδα (υπερβολή)(στ. 31)

Η χρήση της υπερβολής γίνεται στο σημείο αυτό για να υποδηλωθεί η μοναδική γλυκύτητα της φωνής του κρητικού αηδονιού το οποίου κελαηδά όλη τη νύχτα και ακούγεται σε όλα τα πέρατα της Κρήτης.

Δεν ειν' αηδόνι κρητικό, που σέρνει τη λαλιά του (εικόνα)(στ. 29)

Στο σημείο αυτό υπάρχει εικόνα οπτική και ακουστική με σκοπό να τονιστεί η μοναδικότητα του ήχου και της ομορφιάς του κρητικού αηδονιού.

Γ1. Ο Κρητικός κολύμπησε ακούραστα μέχρι που έφτασε στο ακρογιάλι, που απ' την πρώτη στιγμή φάνηκε ότι ήταν στόχος του. Όταν έφτασε, ακούμπησε στο γιαλό με χαρά την αρραβωνιαστικιά του, αλλά συνειδητοποίησε ότι αυτή είχε ήδη πεθάνει. Οι τελευταίοι τέσσερις στίχοι του ποιήματος αντιπαραθέτουν το ξάφνιασμα για την απώλεια του ήχου με την επανασυνειδητοποίηση του στόχου της σωτηρίας της κόρης και τη χαρά για την επίτευξη του στόχου με το δράμα της οριστικής απώλειας. Δραματικότητα στο σημείο αυτό δίνουν και η χρήση δραματικών ενεστώτων αλλά και οι αντιθέσεις χαρά-Χάρος. Η διήγηση τελειώνει απότομα. Η σιωπή του φαίνεται σα να δείχνει την αδυναμία του να περιγράψει ότι νιώθει, ίσως ελπίζει ότι μπορεί να συναντήσει την αγαπημένη του κάπου αλλού, σε άλλη διάσταση. Σημαντικό τέλος να τονιστεί είναι το στοιχείο της κυκλικής του δόμησης.

Δ1. Ομοιότητες

1. Η αναφορά και στα δύο κείμενα στη φύση, το δάσος και γενικότερα τη μαγεία της φυσικής ομορφιάς.
2. Η ύπαρξη φωνής-ήχου που προσεγγίζει τα όρια του απόκοσμου.
3. Η αίσθηση των πρωταγωνιστών ότι μεταβαίνουν σε μια άλλη μεταφυσική διάσταση

Διαφορές

1. Στο κείμενο του Λαπαθιώτη η φώνη μοιάζει να χαρακτηρίζεται από ανθρώπινα, γήινα χαρακτηριστικά όπως το βαθύ παράπονο. Αντίθετα ο ήχος στον Κρητικό είναι απόκοσμος και πλήρως μεταφυσικός.
2. Στο κείμενο του Λαπαθιώτη η πρωταγωνίστρια (Ρηνούλα) είναι αυτή που προσεγγίζει τον Παράδεισο και «σβήνει» σε αντίθεση με τον Κρητικό ο οποίος παραμένει στη ζωή και «χάνεται» η αγαπημένη του.